

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
імені Івана Черняхівського
КАФЕДРА ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ



Тема 2. Основи загальновійськового бою
Заняття 1. Основи загальновійськового бою

- 1. Види загальновійськового бою та їх стисла характеристика.**
- 2. Мета бою, бойові завдання, бойовий порядок підрозділів.**
- 3. Особливості бойових дій підрозділів ЗСУ на сході України.**



Література:

1. Бойовий статут Сухопутних військ. Частина 3. Взвод (відділення, екіпаж танку). - ГУБП СВ, К.:, 2010.
2. Тактика загальновійськових підрозділів /Романенко О. П., Шарий В.І., Варюхін В.О. та інші.-К.: АЗСУ, 1998.
3. Тактика в боевых примерах (взвод)/ Лютов И.С., Матий Е.З., Прохоров В.С. и др.- М.: Воениздат, 1976.
4. Основи сучасного загальновійськового бою: Курс лекцій.Ч-1. Взвод (відділення, танк).- К.: НАОУ, 2007.
5. Наказ ГК ЗСУ №140 від 11.вересня 2020 року





1. Мета, зміст і порядок вивчення модуля тактичної підготовки на кафедрі загальновійськової підготовки факультету

Мета вивчення модуля “Тактична підготовка”



навчити громадян, які проходять військову підготовку, основам теорії і практики підготовки та застосування підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України в:

1 загальновійському бою

2 під час участі в стабілізаційних, специфічних діях та у спеціальній операції;

3 формувати практичні та організаторські навички для успішного виконання бойових завдань;

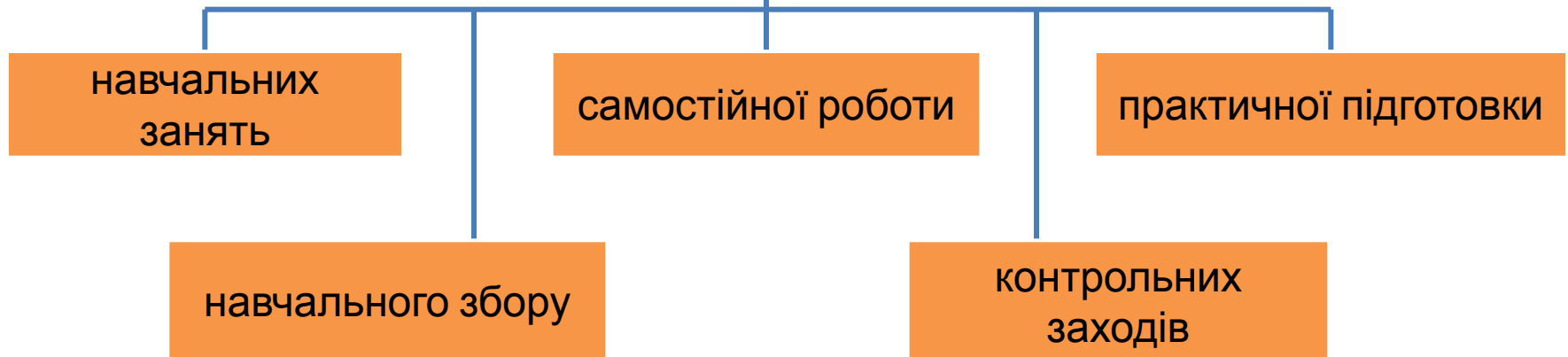
4 розвивати у тих, хто навчається, ініціативу, самостійність і тактичне мислення щодо творчого застосовування основних положень бойових статутів під час організації і ведення бою.



Зміст і порядок вивчення модуля тактичної підготовки

У порівняно невеликими роками зміст тактичної підготовки значно наповнився в теоретичному і практичному сенсі. Зважаючи на вимоги Міністра Оборони України, які викладені в наказі №719 з громадянами започатковані **Комплексні практичні заняття**, які проводяться після закінчення здобувачами вищої освіти першого року навчання за програмою підготовки офіцерів запасу у військових частинах чи навчальних центрах ВВП або ВВНЗ у поточному році за рахунок часу, відведеного на їх канікулярну відпустку.

Військова підготовка здійснюється у
формі

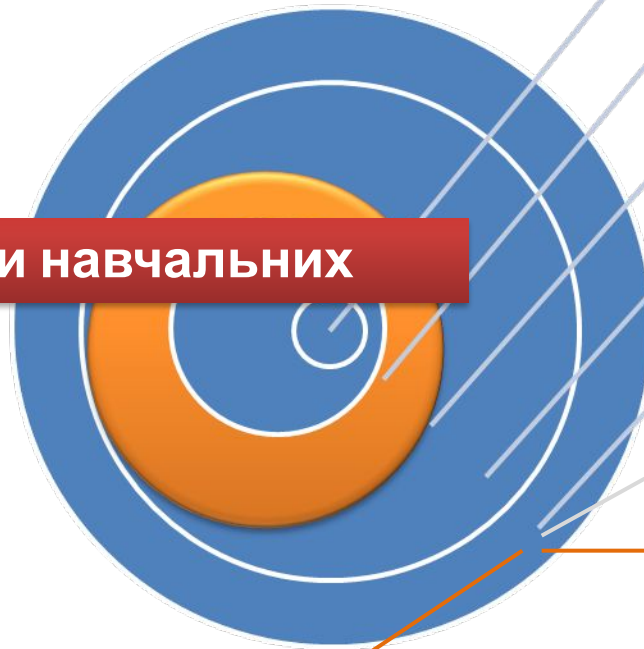




Основними видами навчальних занять у ВНП (ВВНЗ), що здійснюють військову підготовку

громадян є практичні

**Основні види навчальних
занять**



лабораторні

групові

лекції

семінарські

групові

вправи
самостійні заняття під
керівництвом науково-
педагогічного працівника

тактичні (тактико-
спеціальні)



Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Навчальний час, призначений для самостійної роботи, регламентується навчальним планом та розпорядком дня ВВП (ВВНЗ) і повинен становити у ВВП (ВВНЗ) не менше 1/3 загального обсягу навчального часу, передбаченого на вивчення конкретного розділу програми військової підготовки. Решта навчального часу, призначеного для самостійної роботи, використовується громадянами для самостійної роботи над засвоєнням навчального матеріалу в бібліотеці ВВП (ВВНЗ), навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах. У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу особам, які навчаються, до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до їх відома на початку поточного семестру.

Самостійна робота забезпечується комплексом навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення розділу військової підготовки:

1. підручниками
2. навчальними посібниками
3. конспектами лекцій, тощо

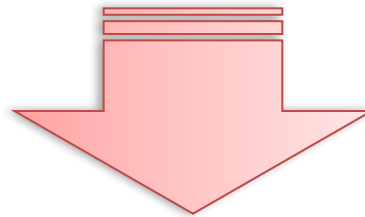


1. Види загальновійськового бою та їх стисла характеристика.

Основи загальновійськового бою – це система визначень, понять і категорій теорії і практики підготовки та ведення бою військовими частинами та підрозділами родів військ Сухопутних військ.

Тактичні дії – це організовані дії в/частин і підрозділів під час виконання поставлених завдань.

Основними формами тактичних дій є





Форми тактичних дій

Бій



Удар



Вогонь



Маневр



Специфічні дії



Стабілізаційні дії





Форми тактичних дій

Бій

м
о
ж
е
б
у

основна форма тактичних дій військ, являє собою організовані та узгоджені за метою, місцем і часом удари, вогонь і маневр частин і підрозділів з метою знищення (розгрому) противника, відбиття його ударів і виконання інших завдань в обмеженому районі протягом короткого часу.

загальновійськовий

вогневий

протиповітряний

повітряний

морський





Удар



складова частина бою, що полягає в одночасному ураженні військ та об'єктів противника шляхом потужного впливу на них усіма засобами або військами.



залежно від зброї

ядерні



вогневі

удари військами



Удари можуть бути



за засобами доставки

ракетні

артилерійські

та авіаційні



за кількістю засобів

масовані

групові

одиначні





Вогонь

ураження противника стрільбою з різних видів зброї. Він ведеться з завданням знищення, подавлення, виснаження противника або зруйнування його об'єктів.

Вогонь розрізняється:

- **за тактичними завданнями**, що вирішуються, — на знищення, подавлення, виснаження, зруйнування, задимлення (засліплення), освітлення та інший;
- **за видами зброї** — вогонь із стрілецької зброї, танків, бойових машин піхоти, вогонь артилерії, мінометів, комплексів протитанкових керованих ракет, зенітних засобів та інший;
- **за способами ведення** — прямою, напівпрямою наводкою, із закритих вогневих позицій та інший;
- **за напруженістю стрільби** — одиночними пострілами, короткими або довгими чергами, безперервний, кинджальний, залповий;
- **за напрямком стрільби** — фронтальний, фланговий, перехресний;
- **за способами стрільби** — з місця, із зупинки (з короткої зупинки), з ходу, з борту, з розсіюванням по фронті, з розсіюванням у глибину, по площі та інший;



Маневр

– організоване пересування військових частин і підрозділів у ході бою з метою зайняття вигідного положення стосовно противника і створення необхідних сил і засобів на новому напрямку (рубежі, в новому районі), відведення військових частин та підрозділів з-під ударів противника, а також перенесення вогню для найбільш ефективного ураження противника.

Маневр проводиться за рішенням командира військової частини (підрозділу) в інтересах виконання завдань у бою.

Видами маневру є:

Охоплення

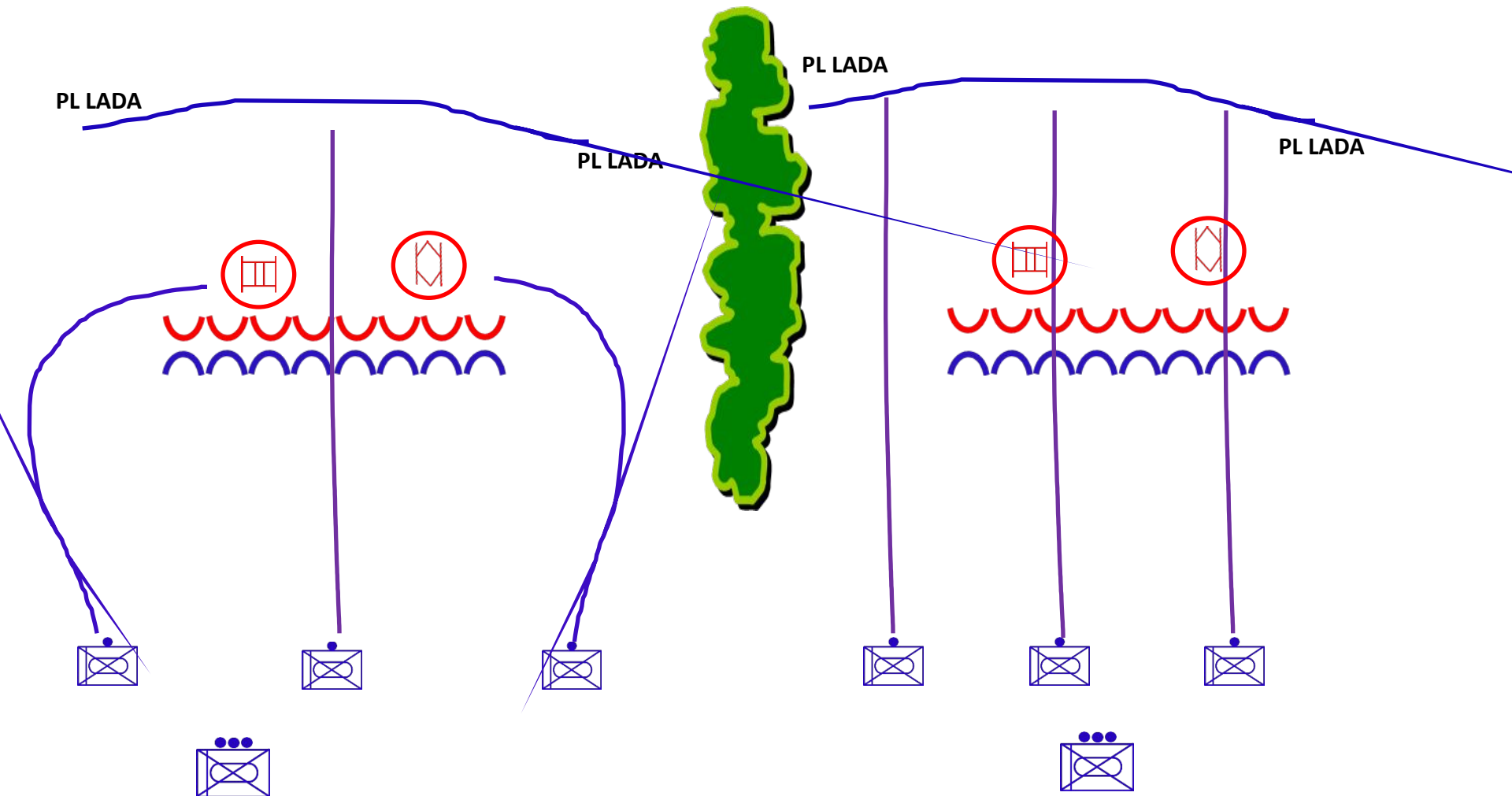
Обхід

Відхід

Маневр вогнем



Маневр підрозділами в глибині оборони противника (варіант)



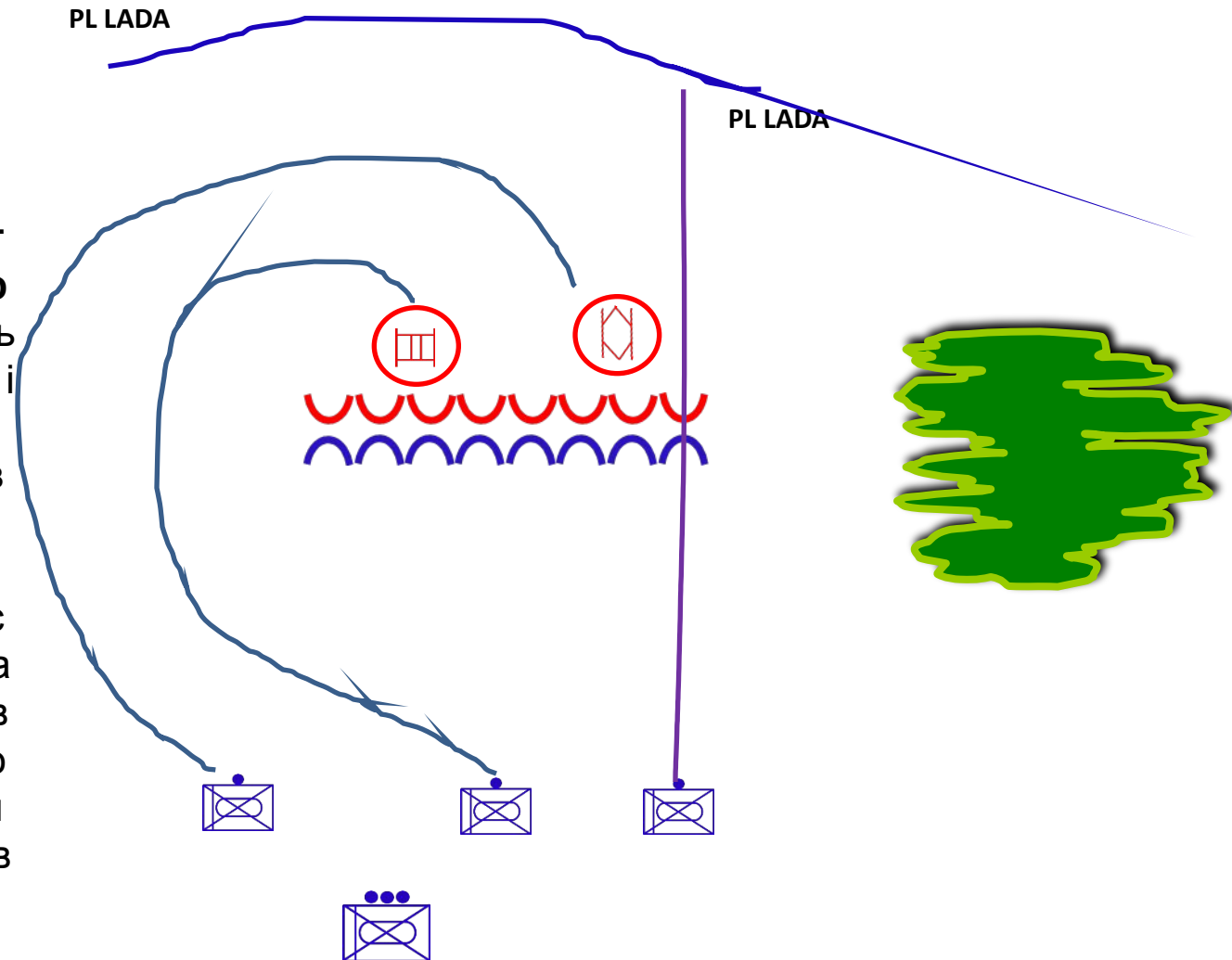
1. взвод обходить та атакує з фронту та з флангів

2. взвод атакує його з фронту



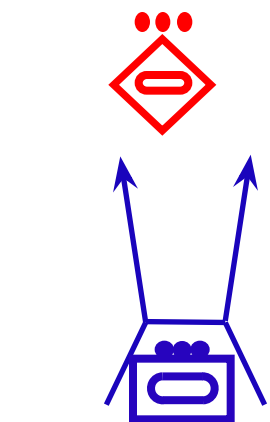
Взвод атакує з фронту та в тил

При неможливості обійти опорний пункт противника командир взводу зосереджує вогонь взводу, приданих засобів і викликає вогонь взаємодіючих підрозділів по цілях, які перешкоджають просуванню, та висуває відділення (танки) на вигідний для переходу в атаку рубіж і одночасно вживає заходів для пророблювання проходу в загородженнях.



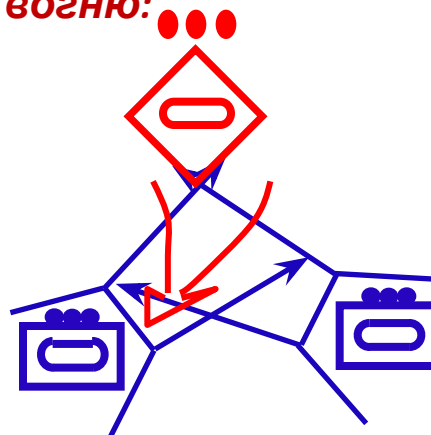


Види вогню:

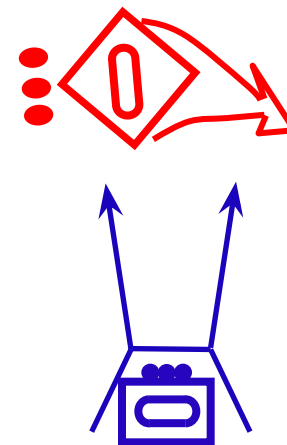


-

фронтальний

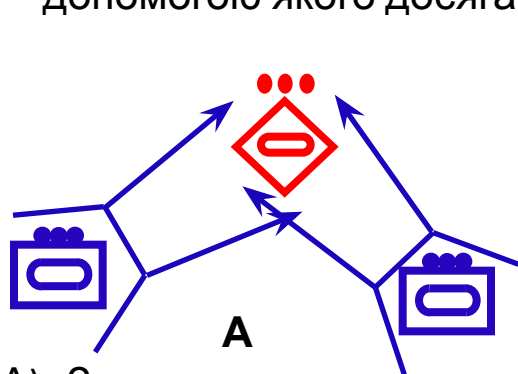


- перехресний

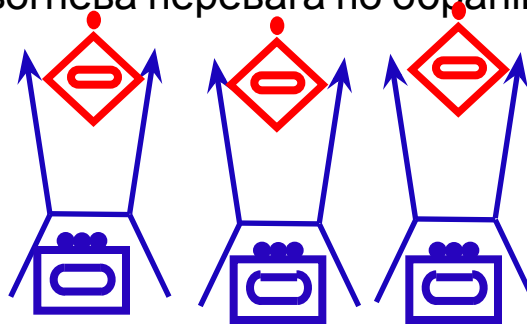


- фланговий

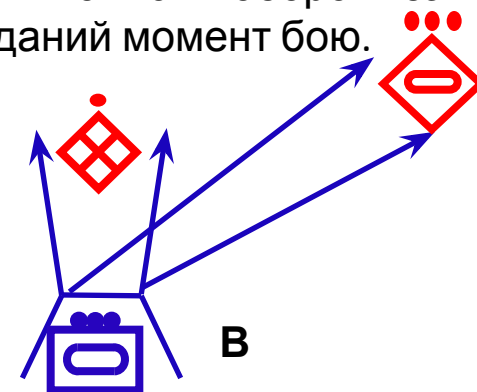
Маневр вогнем є найважливішою складовою частиною системи вогню в обороні за допомогою якого досягається вогнева перевага по обраній цілі в даний момент бою.



А



Б



В

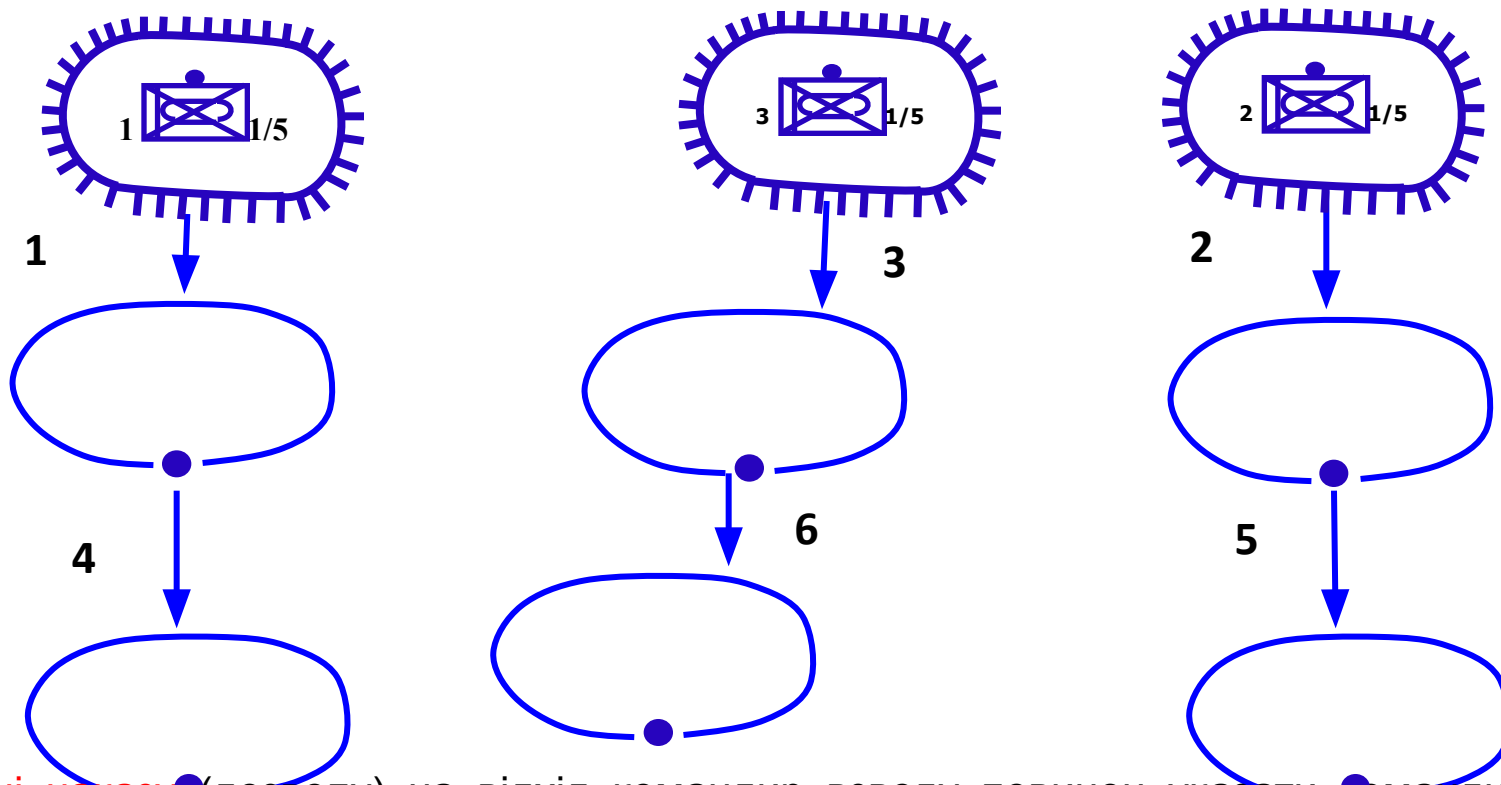
А) Зосередження вогню, застосовується по важливій цілі для поразки її вогнем високої щільності в короткий проміжок часу.

Б) Розподілення вогню, така форма маневру вогнем, коли взвод одночасно веде вогонь по декількох окремих цілях

В) Перенос вогню, застосовується в тих випадках, коли ціль уражена і необхідно вразити іншу



ВИХІД З БОЮ ТА ВІДХІД



При отриманні наказу (дозволу) на відхід командир взводу повинен указати командирам відділень (танків) і доданим вогневим засобам напрямок, рубіж, на який відійти, і порядок відходу на нього та сигнал на відхід. Взвод виходить на зазначений (вигідний) рубіж одночасно або відділеннями, групами, окремими танками, по одному, послідовно займаючи для оборони вигідні позиції.

При відході вроздріб відділення, бойові групи і танки, які залишилися на місці, а також зайняли вигідні позиції після висування в зазначеному напрямку, своїм вогнем прикривають відхід один одного.



НАСТУП МЕХАНІЗОВАНОГО ВЗВОДУ З ВИХІДНОГО РАЙОНУ З ХОДУ (ВАРІАНТ)

1
7

Маневрені можливості підрозділів в обороні.

характер дій	підрозділи	тимчасові показники
Перехід до оборони в ході наступу:		
при дії на машинах:	відділення	20 хв
	Взвод	30 хв
При діях в пішому порядку	відділення	22 хв
	Взвод	35 хв
Заняття укриттів (вихід з укриттів)	відділення	17 с
	Взвод	22 с
	Екіпаж БМП	1 хв 50 сек
Зміна вогневих позицій	Екіпаж БТР, МТ-ЛБ	1 хв 30 сек
Взвод БМП	3 хв	
Взвод БТР, МТ-ЛБ	2 хв.30 сек	
Екіпаж танка	1 хв. 45 сек	
Танковий взвод	3хв. 5 с	
Висування і заняття вогневого рубежу для відбиття атаки противника (видалення кордону - 2км)	Танковий взвод	6хв. 30 сек



Форми тактичних дій

Стабілізаційні дії

– особлива форма застосування військ (сил) для стабілізації обстановки у кризовому районі та недопущення ескалації (відновлення) воєнного конфлікту.

Специфічні дії

– форма застосування військ (сил) під час участі в антитерористичних операціях (далі – АТО) і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (далі – НС) техногенного та природного характеру





1.1. Види загальновійськового бою та їх стисла характеристика.

Загальновійський бій – основна форма тактичних дій військ, сукупність узгоджених і взаємозв'язаних за метою, завданнями, місцем і часом ударів, вогню і маневру військових частин і підрозділів родів військ, видів ЗС України, інших військових формувань та правоохоронних органів (далі – ІВФ та ПрО) для відбиття ударів противника, його знищення (розгрому) та виконання інших завдань в обмеженому районі протягом короткого часу.

Загальновійський бій ведеться об'єднаними зусиллями військових частин і підрозділів різних родів військ Сухопутних військ у взаємодії з іншими видами ЗС України, ІВФ та ПрО.

Основними принципами загальновійськового бою є: 1. постійна бойова готовність військових частин і підрозділів; 2. відповідність бойових завдань підрозділів їх бойовим можливостям; 3. рішучість, активність і безперервність ведення бою; 4. організація і підтримання безперервної взаємодії; 5. раптовість дій і застосування військової хитрості (введення противника в оману); 6. рішуче зосередження зусиль на головному напрямку та у вирішальний момент; 7. маневр підрозділами, ударами та вогнем; 8. усебічне забезпечення бою; 9. повна напруга моральних і фізичних сил, використання морально-психологічного фактору в інтересах виконання бойового завдання; 10. тверде і безперервне управління підрозділами; 11. своєчасне відновлення боєздатності підрозділів; надійний захист військ.

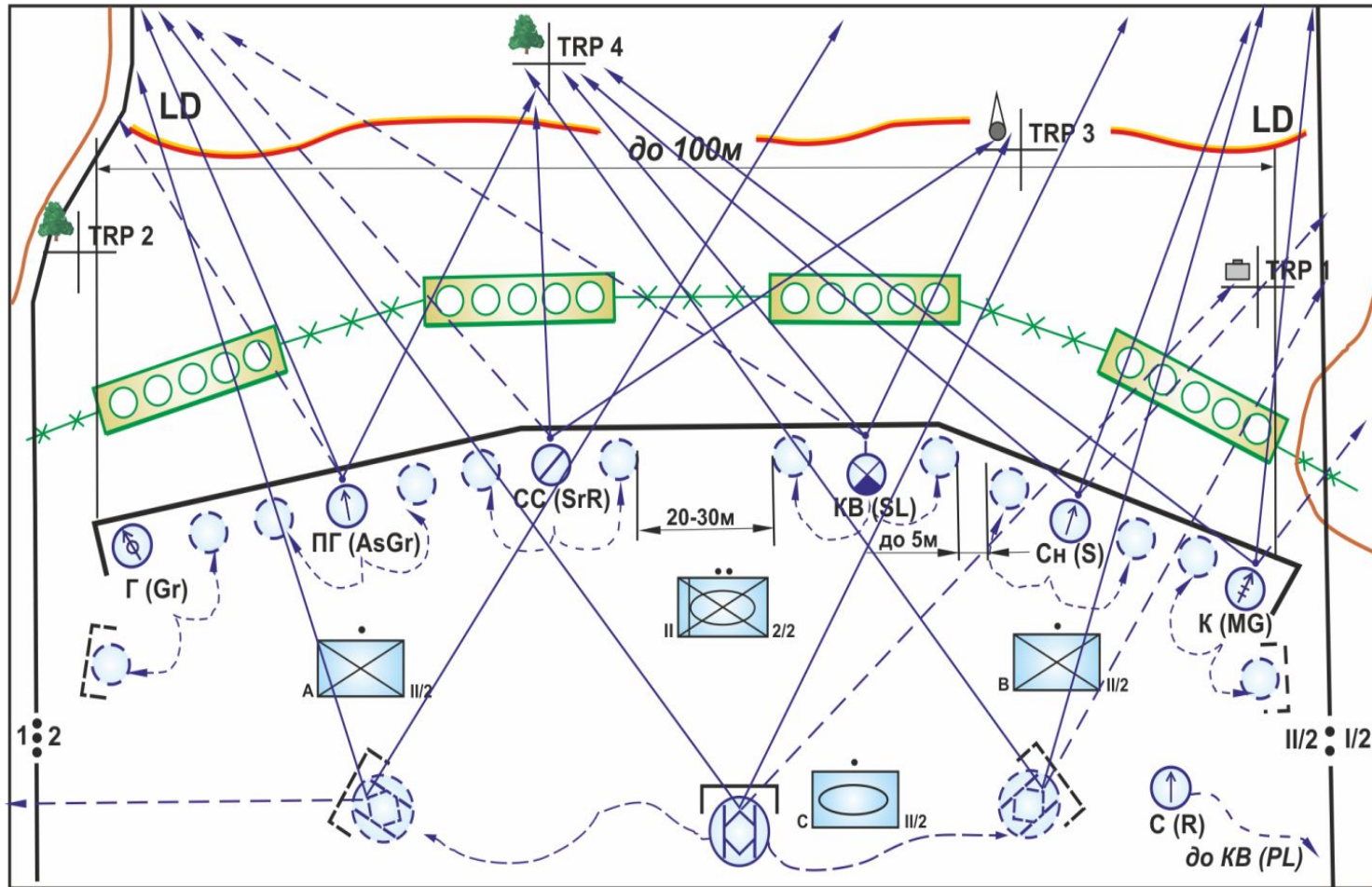


Основними видами загальновійськового бою є:



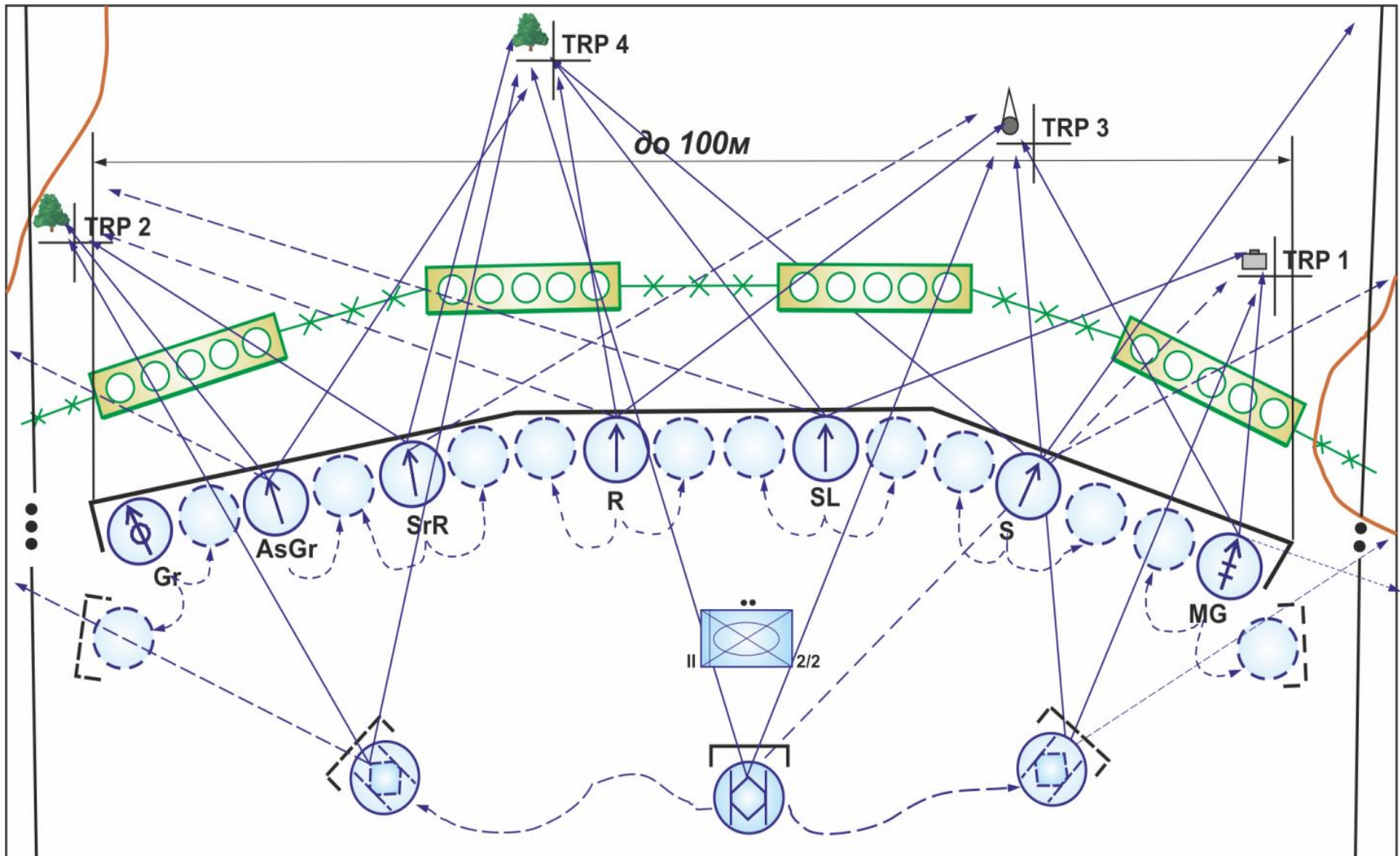


400-600
M



Підрозділи можуть переходити до оборони навмисно або вимушено, завчасно або під час бою, в умовах відсутності зіткнення з противником або у безпосередньому зіткненні з ним.

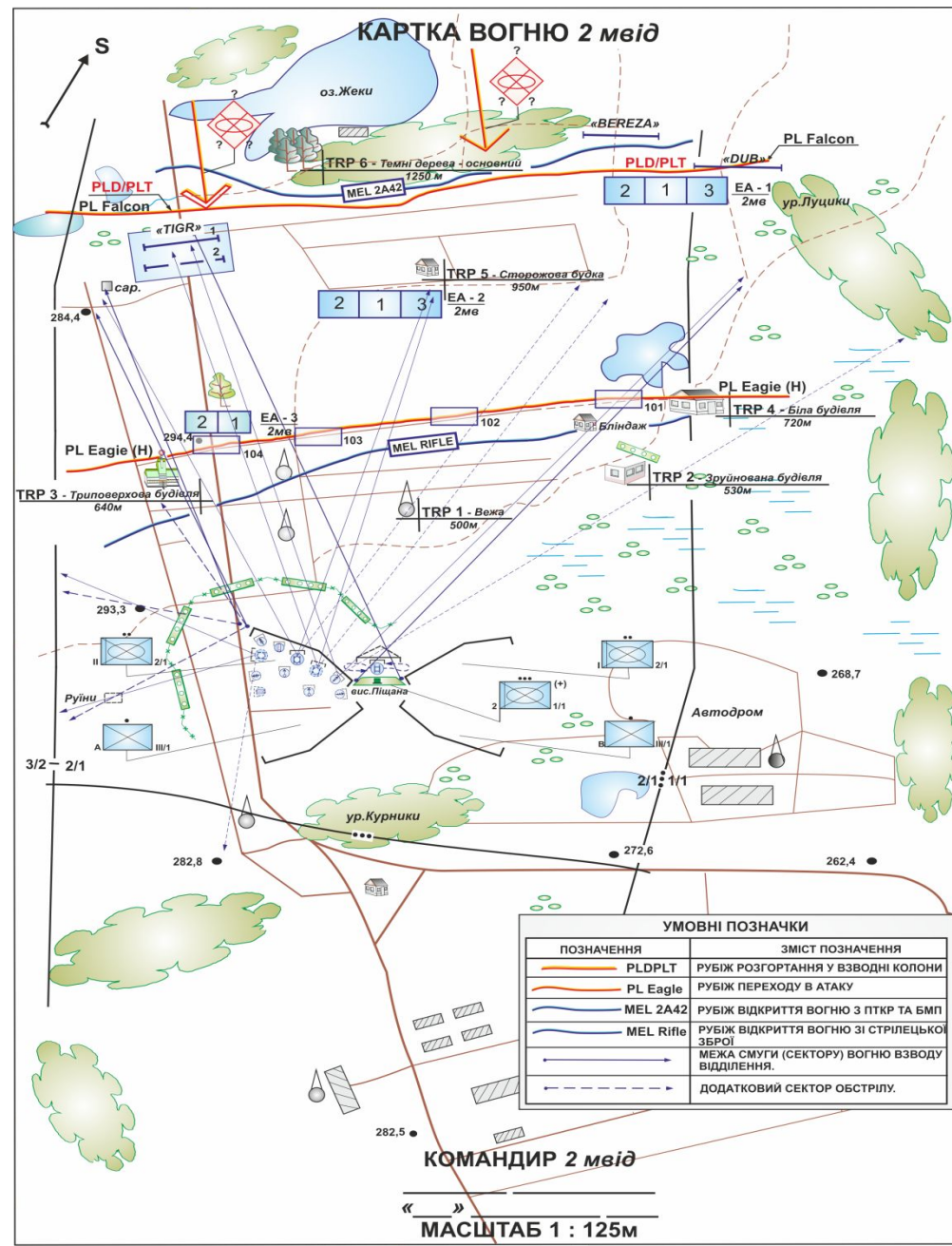
Оборона здійснюється з метою відбиття наступу сил противника, які переважають, завдання йому максимальних втрат, утримання важливих районів (об'єктів) місцевості та створення сприятливих умов для переходу в наступ.





Після підготовки даних для стрільби, створення необхідних запасів боєприпасів і проведення інженерних робіт, командир відділення складає **картку вогню відділення**

Система вогню механізованого (танкового) взводу є складовою системи вогню роти (батальйону) і включає: зони протитанкового вогню БМП (танків), протитанкових засобів і суцільного багат шарового вогню штатних і доданих вогневих засобів взводу перед переднім краєм, у проміжках, на флангах і в глибині оборони; ділянки зосередженого вогню взводу; підготовлений маневр вогнем.



КАРТКА ВОГНЮ
танка № 112

Дубровиця - 35 км

ПН ← Пд

360,5

TRP 6-а Нова
2000 м
Ап 28-45
Бр 40-25

322,0

TRP 3-підп 322,0
1375 м
Ап 28-43
Бр 40-25

312,2

379,8

«Тигр»

1
2
3

3
1
2

EA-1
1 тв

TRP 5-Сухе дерево
1700 м
Ап 32-50
Бр 49-60

«Дуб»

TRP 4-Млин
1500 м
Ап 39-45
Бр 40-57

TRP 7-а Мельнична (основ)
3200 м
Ап 33-75
Бр 45-79

ур. Кам'янка

MEL ATGM

MEL 125

101

EA-2
1 тв

3
4
2

102

103

MEL 12,7

«Глинка»
№ 112

ліс «Темний»

MEL 7,62

MEL 5,45

TRP 2-Тригопункт
800 м
Ап 26-35
Бр 39-45

TRP 1-Біла бураleta
750 м
Ап 32-55
Бр 48-50

310,0 (+)

ліс «Сосновий»

1 тв

г. Гартак

ур. «Горби»

Командир танка 112
(військове звернення підпис)

20 р

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

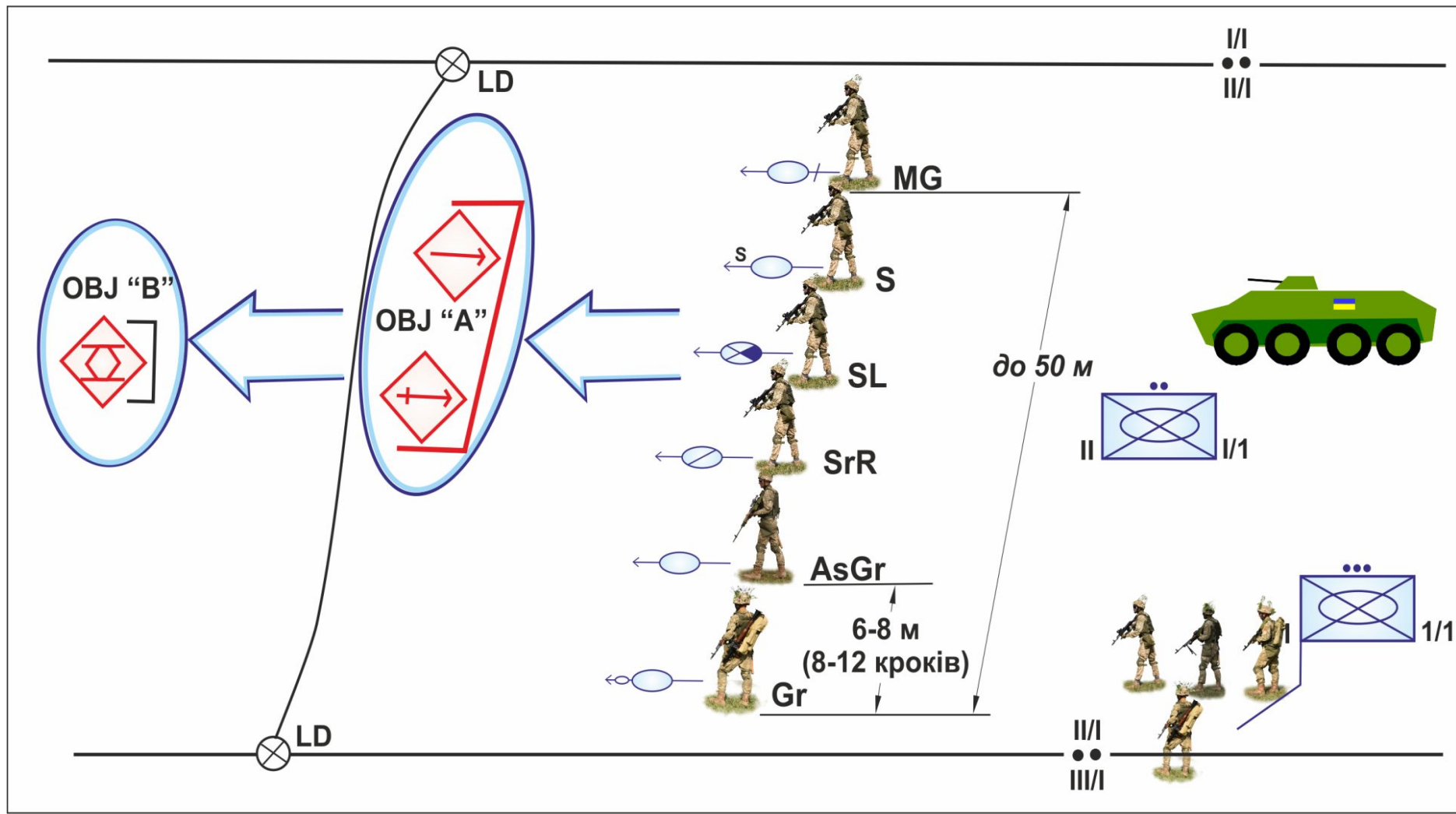
ПОЗНАЧЕННЯ	ЗМІСТ ПОЗНАЧЕННЯ
	УКРИТТЯ ДЛЯ ТАНКА
	ОСНОВНИЙ СЕКТОР СТРІЛЬБИ
	ДОДАТКОВИЙ СЕКТОР СТРІЛЬБИ



ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОГО БОЮ

2
4

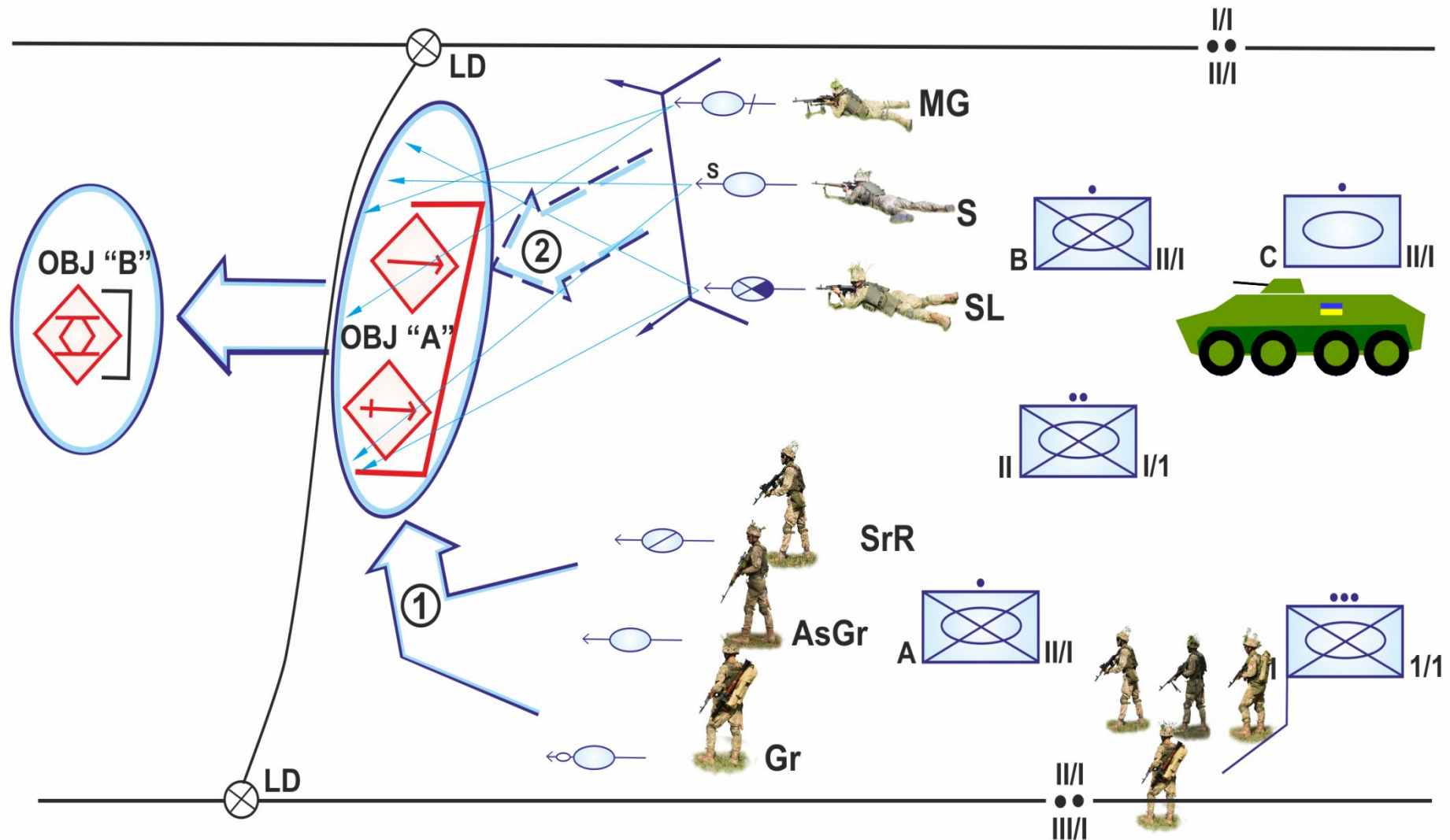
Мета наступу: розгром (знищення) противника, оволодіння важливими районами (рубежами, об'єктами) місцевості. Наступ полягає: в ураженні противника всіма наявними засобами, рішучій атаці, стрімкому просуванні підрозділів у глибину його бойового порядку, знищенні та полоненні живої сили, захопленні озброєння, військової техніки, намічених районів (рубежів) місцевості.





ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОГО БОЮ

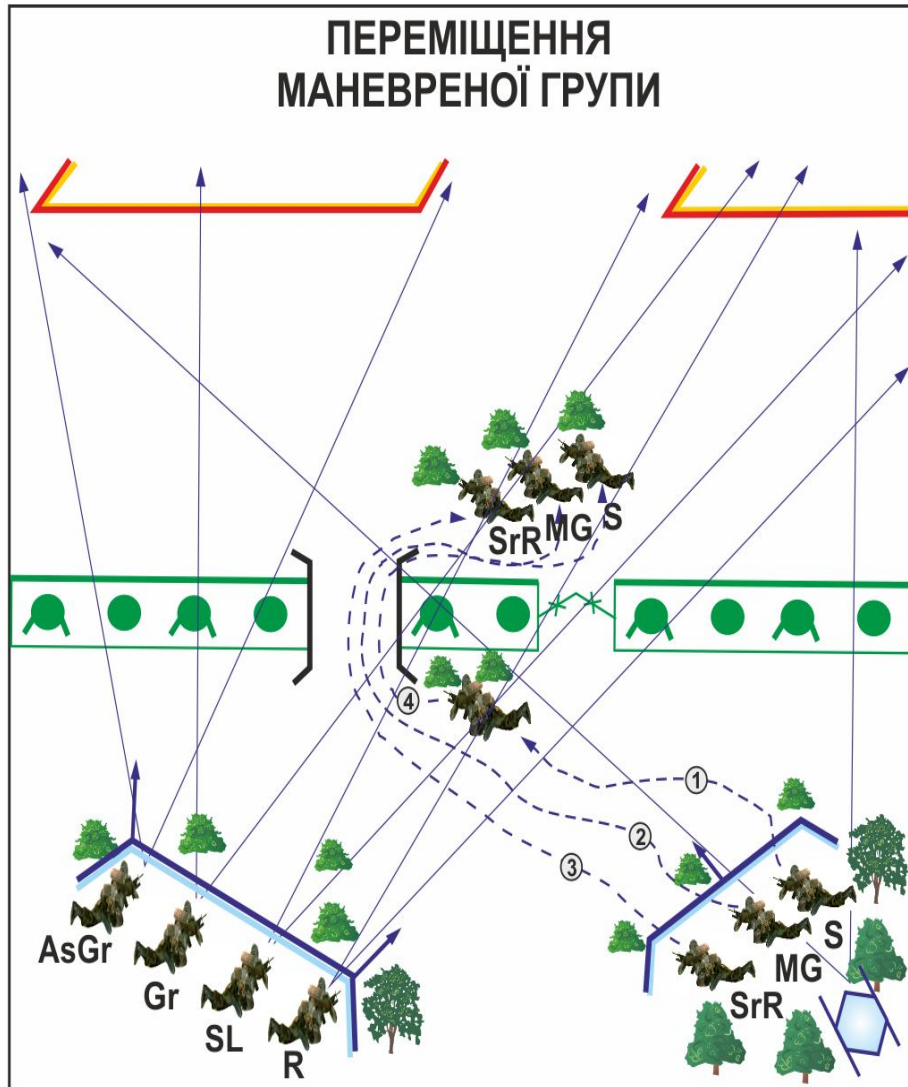
2
6



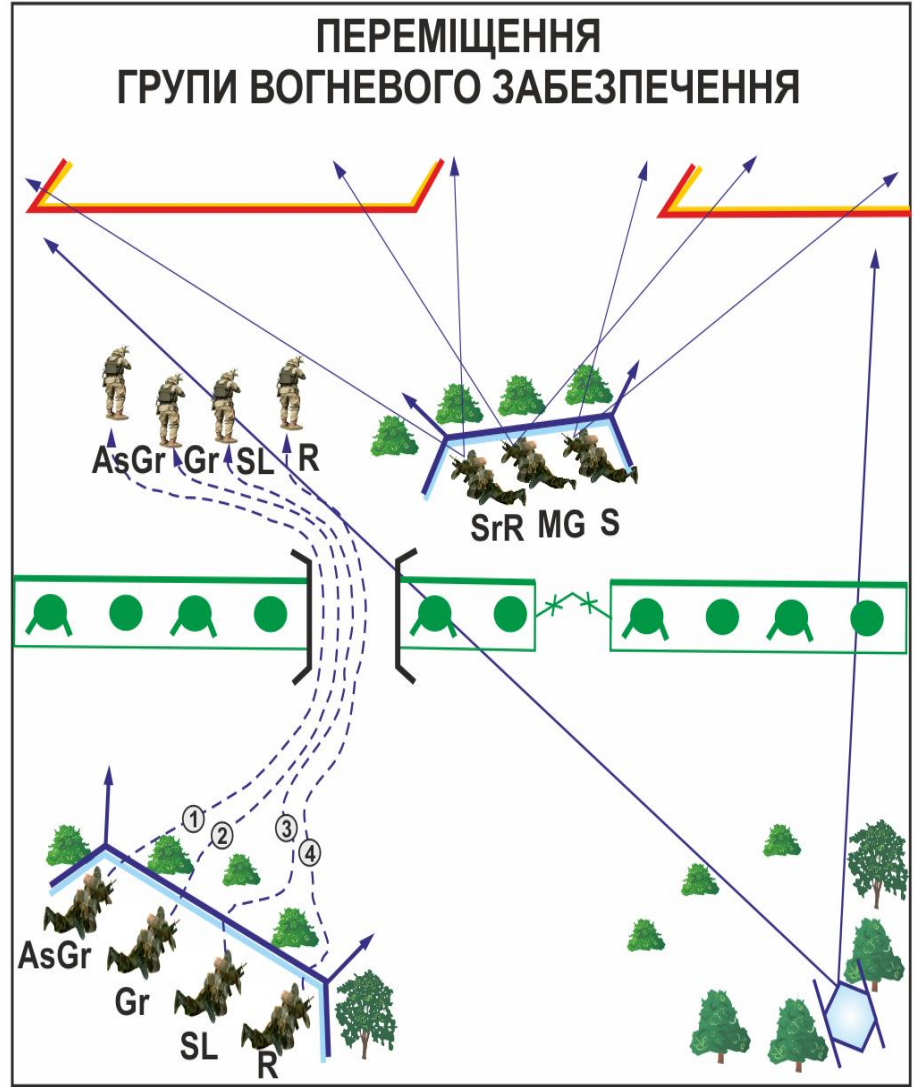


ПОДОЛАННЯ МІННО-ВИБУХОВОГО ЗАГОРОДЖЕННЯ

ПЕРЕМІЩЕННЯ МАНЕВРЕНОЇ ГРУПИ



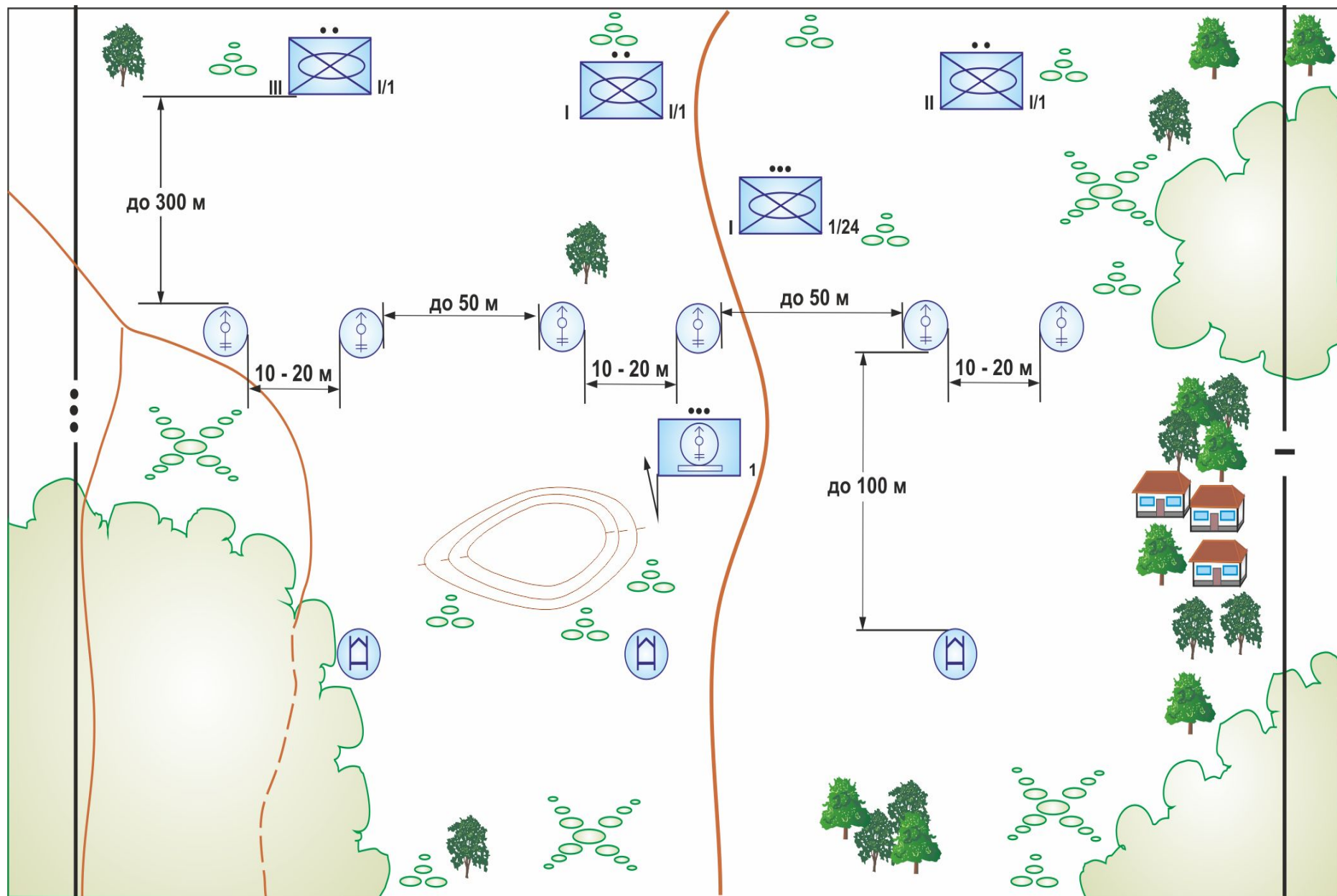
ПЕРЕМІЩЕННЯ ГРУПИ ВОГНЕВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ





ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОГО БОЮ

2
8





ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОГО БОЮ

2
9

Використовуючи результати вогневого ураження
противника

вести наступ із повною напругою сил,
у високому темпі, безупинно,
вдень і вночі, за будь-якої погоди
в тісній взаємодії штатних, доданих, підтримуючих і сусідніх
підрозділів та знищити противника, який обороняється

Це досягається

вмілим застосуванням усіх наявних сил і засобів,
своєчасним використанням результатів вогневого
ураження противника, швидким подоланням
загороджень і вмілим поєднанням дій у бойовому і
передбойовому порядках із широким використанням
способів пересування на полі бою і захопленням з ходу
рубежів (об'єктів),
широким застосуванням маневру вогнем,
умілим використанням місцевості для маневру
підрозділами з метою швидкого виходу у фланги і тил
противнику, проведенням рішучих атак,
своєчасним і постійним уточненням (постановкою)
завдань підрозділам і забезпеченням їх під час бою



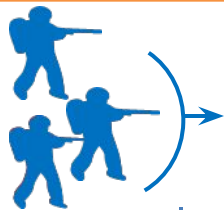
ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОГО БОЮ

3
0

Залежно від виконуваного завдання, характеру місцевості, дій противника й інших умов обстановки механізований взвод (відділення) може наступати

С п о с о б и н а с т у п у

в пішому порядку (взимку на лижах),



на БМП (БТР)



десантом на танках



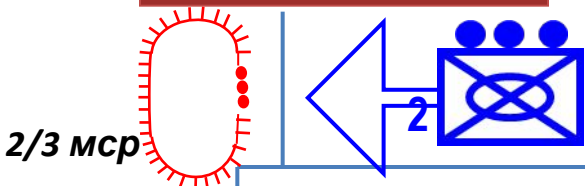
Наступ може вестися на противника який :

Д і ї п р о т и в н и к а

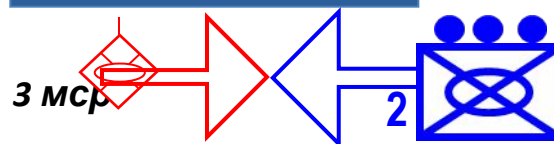
обороняється

наступає

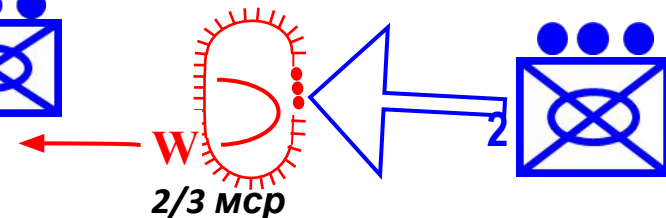
відходить



з положення
безпосереднього дотикання з
НИМ



з ходу





3. Підготовка загальновійськового бою з урахуванням досвіду набутого підрозділами ЗС України під час їх участі у проведенні антитерористичної операції

Управління підрозділами і вогнем полягає в цілеспрямованій діяльності командира взводу (відділення, танка) щодо підтримання постійної бойової готовності взводу (відділення, танка), своєчасній підготовці його до воєнних дій і безперервному керівництві ним під час виконання поставлених завдань.

Робота командира щодо організації дій починається з одержання завдання і здійснюється, як правило, на місцевості, а якщо це неможливо – у вихідному районі на карті (схемі, макеті місцевості). У цьому випадку бойові завдання відділенням (екіпажам танків) і доданим засобам командир взводу уточнює на місцевості в період зайняття ними позицій (висування їх до рубежу переходу в атаку).



Підготовка дій взводу (відділення, екіпажу танка) – це сукупність заходів,

що включає:

1. з'ясування завдання ;
2. надання першочергових вказівок щодо найшвидшої підготовки взводу до його виконання;
3. оцінює обстановку;
4. приймає рішення та оформлює його на карті;
5. проводить рекогносцировку;
6. ставить завдання підлеглим підрозділам (особовому складу, вогневим засобам);
7. організовує взаємодію та управління, бойове, тилове і технічне забезпечення ;
8. виконання заходів морально-психологічного забезпечення.

Командир взводу, одержавши бойове завдання, організує заходи, які включають:

Підготовка особового складу включає: розміщення на посадах о\с, що прибув на доукомплектування; організацію харчування та відпочинку о\с, проведення заходів МПЗ. У разі потреби та наявності часу можливе проведення бойового злагодження і заняття з бойової підготовки згідно з характером майбутніх дій.

Підготовка ОВТ включає: доукомплектування озброєнням, військовою технікою, майном штатних і доданих підрозділів; поповнення боєкомплекту, дозаправлення техніки пально-мастильними матеріалами та охолоджувальною рідиною, приведення озброєння до нормального бою, перевірку засобів зв'язку.

КВ перевіряє точне і своєчасне виконання вимог бойового наказу і розпорядження, знання особовим складом поставлених завдань, сигналів оповіщення, управління, взаємодії і порядку дій за ними, контролює своєчасність та якість виконання заходів з підготовки озброєння і техніки до дій, доповідає у встановлений час командирі роти про готовність.

1
організацію бойових дій

2
підготовку взводу (особового складу, ОВТ) до виконання завдання, 3

здійснення контролю готовності взводу до виконання поставленого завдання



Підготовка загальновійськового

бою

З'ясування завдання

полягає :

1. у вивченні завдання, поставленого старшим командиром (начальником), з якого командир взводу повинен зрозуміти завдання роти і взводу;
2. об'єкти (цілі) на напрямку дій взводу, які уражаються засобами старшого начальника;
3. завдання сусідів, порядок взаємодії з ними;
4. час готовності до виконання завдання.

Оцінюючи обстановку командир взводу повинен вивчити:

1. склад, положення та можливий характер дій противника;
2. місця розташування його вогневих засобів;
3. стан, забезпеченість і можливості взводу та доданих підрозділів;
4. склад, положення, характер дій сусідів і умови взаємодії з ними;
5. характер місцевості, її захисні та маскувальні властивості, вигідні підступи, загородження та перешкоди, умови спостереження і ведення вогню.

Крім того, командир взводу враховує стан погоди, пори року, час доби та їхній вплив на підготовку і ведення бою.



Підготовка загальновійськового бою

У рішенні командир взводу визначає способи виконання одержаного завдання

1. якого противника, де, коли і якими засобами завдати ураження;
2. які при цьому заходи вживаються для введення його в обману;
3. побудову бойового (передбойового, похідного) порядку;
4. завдання відділенням (танкам), доданим підрозділам та вогневим засобам;
5. організацію управління.

Під час проведення рекогносцировки командир взводу на місцевості вказує

1. орієнтири;
2. положення противника і найбільш можливий характер його дій;
3. уточняє завдання відділенням (танкам) та інші питання, пов'язані з використанням місцевості в бою (місця позицій відділень, вогневих позицій БМП, БТР, танків, протитанкових та інших вогневих засобів, загороджень і проходів у них, маршрут висування взводу і місця спішування механізованих



Підготовка загальновійськового

Завдання підлеглим **підрозділам** (особовому складу, вогневим засобам) ставляться бойовим наказом або бойовим розпорядженням, які віддаються усно або за допомогою засобів зв'язку.

Основними методами доведення завдань є усна постановка завдань, постановка завдань передачею установленими сигналами і формалізованими командами по технічних засобах зв'язку.

У бойовому наказі командир взводу вказує:

- у першому пункті** – орієнтири і відомості про противника (склад, положення і характер дій противника, місця розміщення вогневих засобів);
- у другому пункті** – завдання роти, взводу, об'єкти і цілі на напрямках дії взводу, які уражаються засобами старших командирів, а також завдання сусідів;
- у третьому пункті** (після слова “наказую”) – завдання відділенням (танкам) доданим підрозділам і вогневим засобам, а командир механізованого взводу, крім цього, безпосередньо підлеглому особовому складу (заступнику командира взводу, розрахунку кулемета, снайперу, санітару-інструктору) і групам, що створюються (управління і вогневої підтримки, розгородження (підриву) і захвату);
- у четвертому пункті** – сигнали оповіщення, управління, взаємодії, порядок дій



Підготовка загальновійськового бою

У бойовому розпорядженні командир взводу вказує:

- 
1. короткі відомості про противника і
 2. бойові завдання підлеглим підрозділам (танкам, вогневим засобам, безпосередньо підлеглому особовому складу, створеним групам), а в разі потреби – й інші відомості.

Бойовий наказ (розпорядження) повинен викладатися коротко і зрозуміло.

Під час організації взаємодії та управління командир взводу зобов'язаний

- 
1. погодити зусилля штатних і доданих вогневих засобів для успішного виконання поставленого завдання,
 2. досягти правильного і єдиного розуміння всіма командирами відділень (танків) бойового завдання і способів його виконання,
 3. вказати сигнали оповіщення, управління, взаємодії, порядок дій за ними, уточнити (довести) радіодані і порядок користування радіо і сигнальними засобами зв'язку.



Підготовка загальновійськового бою

Під час організації забезпечення

бойових дій командир взводу вказує:

1. які заходи з видів забезпечення і до якого часу виконати.
Заходи морально-психологічного забезпечення у взводі організуються на підставі вказівок командира роти (його заступника з виховної роботи).

Під час організації морально-психологічного забезпечення командир взводу вказує, які заходи й у які терміни провести, ставить завдання активу, що призначається.

Під час організації технічного і тилового забезпечення командир

1. **взводу вказує:** порядок, терміни утримання боєприпасів, заправлення пально-мастильними матеріалами;
2. проведення технічного обслуговування і поточного ремонту бойових машин і озброєння;
3. забезпечення особового складу продуктами, водою та іншими матеріальними засобами;
4. стежить за станом екіпіровки солдатів і сержантів та використанням її за призначенням.

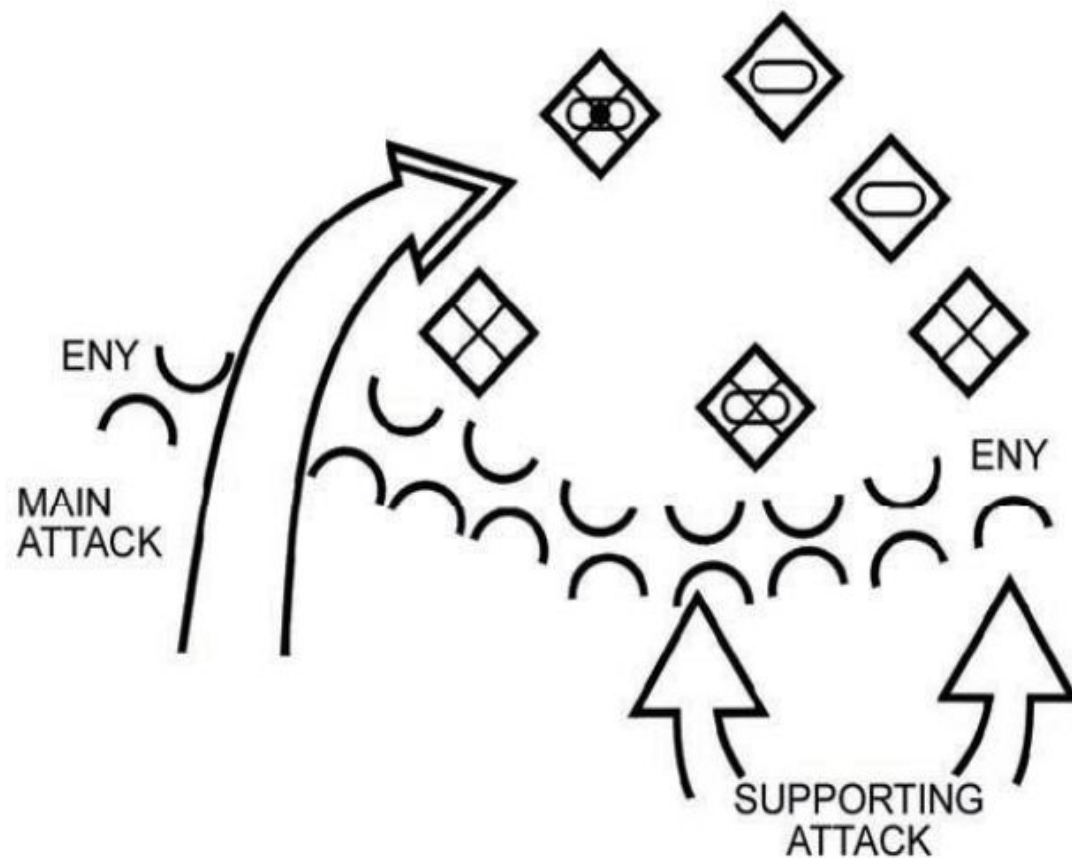


Попередній висновок:

в бою може вийти так, що доводиться використовувати менш досконалу техніку, ніж у супротивника.

Заходи щодо парирування технічних переваг противника тактичними прийомами слід спеціально планувати при веденні як оборони, так і наступу.

Кількісна перевага менш передової техніки над задіяною в бою на боці супротивника більш передовою технікою саме по собі не може забезпечити успіх, якщо воно не пов'язане з тактикою, що компенсує технічний розрив.



AN ENVELOPMENT AVOIDS ENEMY STRENGTH BY MANEUVER AROUND OR NEAR ENEMY DEFENSES. THE DECISIVE OPERATION IS DIRECTED AGAINST THE ENEMY FLANKS OR REAR.

Малюнок 7-1. Оточення (охоплення).